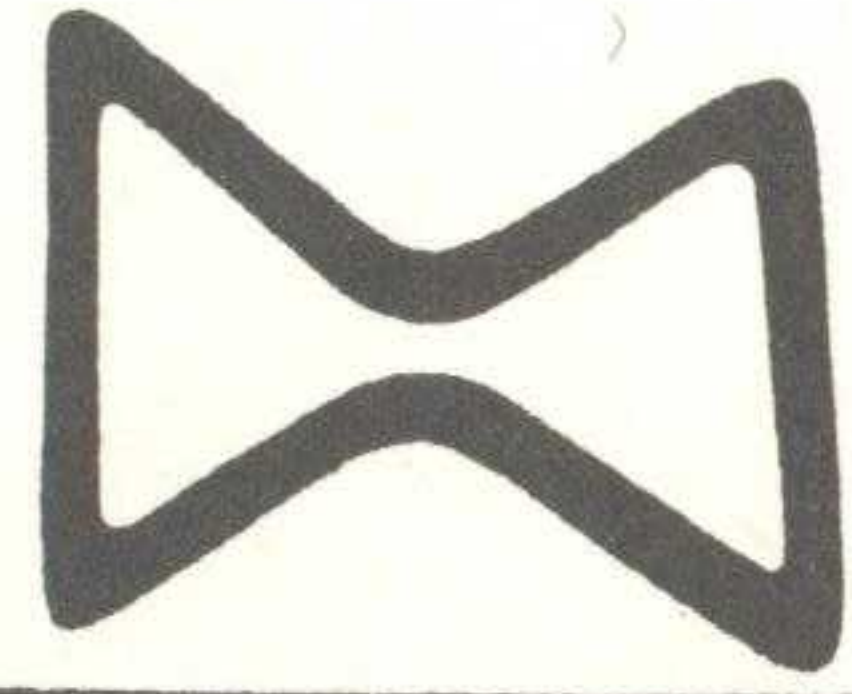
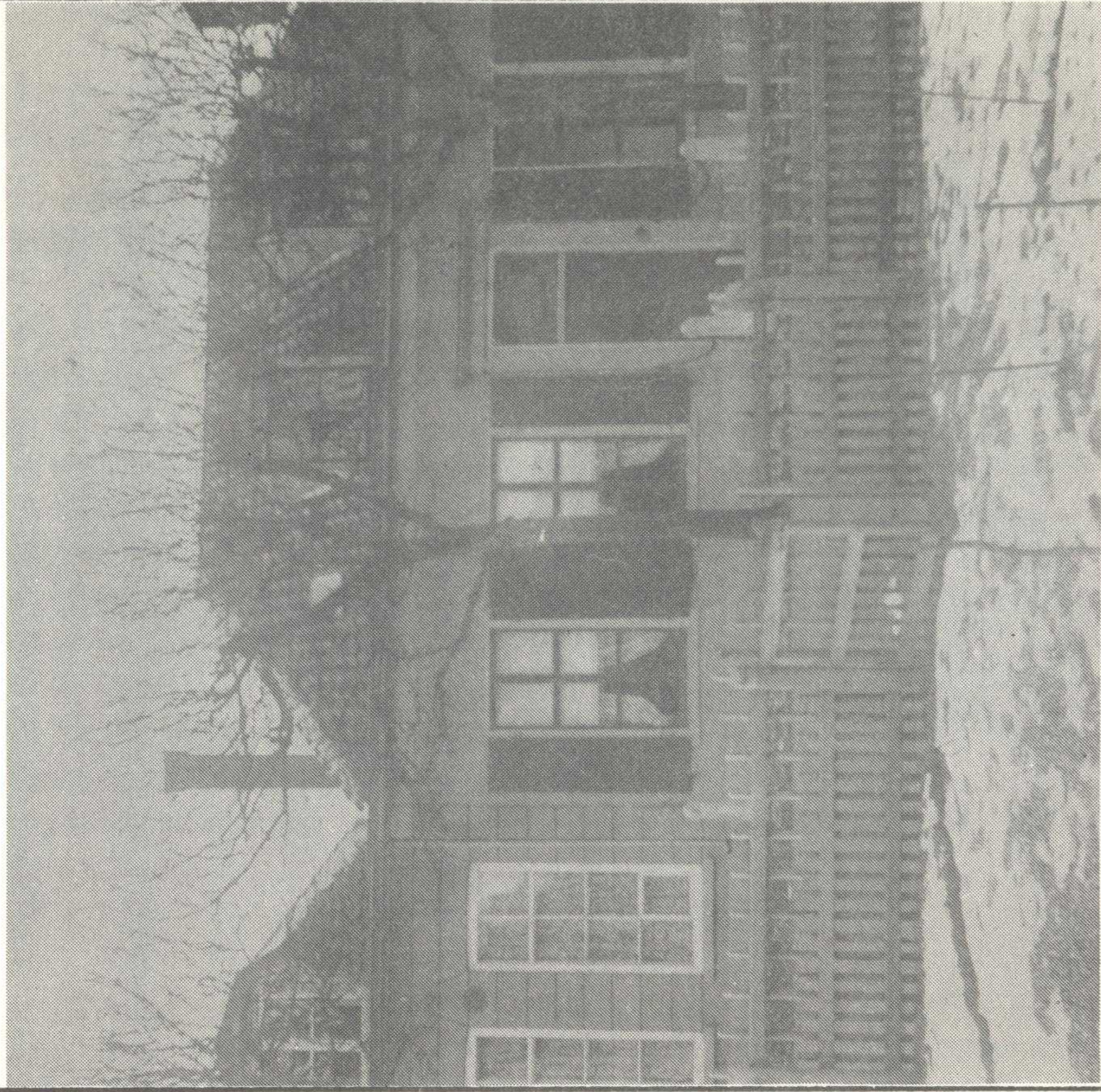

de zandloper

1979 - 1

een uitgave van de vereniging oud·ede

het Notaris Fischerhuis, omstreeks 1908

GLASSCHADE HERSTELLEN

JANSEN v/h de NOOY bellen

tel.: 16308

tevens verkoop en plaatsing van alle soorten glas.

SPIEGELS en GESLEPEN GLASPLATEN

ISOLATIEGLAS van THERMOPANE - POLYGLAS
of aluminium voorzetramen.

GLASHERSTEL JANSEN v/h de NOOY

Bettekamp 13-Ede tel.: 16308

SCHILDERSBEDRIJF de NOOY

voor alle onderhoudswerken, zowel binnen- als
buitenwerk, sanswerk, sierpleister, sigmulto,
behangwerk en andere schilderswerkzaamheden.

voor informatie

naar :

JANSEN

Bettekamp 13 · Ede

tel. 16308

DAGELIJKS BESTUUR

voorzitter: D. de Nooy, Wagenaarln 16,
6711 GB EDE-Gld - tel.: 12373

sekretaris: J. Clant, Amsterdamseweg 34,
6712 GJ EDE-Gld - tel.: 15997

penningmeester: J. Smit, Arendshorst 29,
6714 LV EDE-Gld - tel.: 32462

ERE-LEDEN

H. M. Oldenhof,
J. de Nooy.

MUSEUM-ADRES

Museum Oud-Ede, Museumpln 7,
6711 NA EDE-Gld - tel.: 19554

CONTRIBUTIE

De minimale contributie bedraagt f 15,-
per jaar, over te maken op postrekening
3534268 van de penningmeester Oud-Ede.

REDAKTIE van het blad DE ZANDLOPER

J. Das, Weerdestein 205,
6714 CP EDE-Gld, tel.: 17052

Mv E. Hendriksen, Wilterdinkstr 7,
6712 EB EDE-Gld, tel.: 13074

A. van Leest, De Zoom 20,
6711 BN EDE-Gld, tel.: 11419

eindredactie: S. J. Ouwendijk, Nettelhorst 43,
6714 MA EDE-Gld, tel.: 33089

KOPY:

Alle kopy gaarne inzenden aan het redactie-
adres:
Redactie Zandloper, Museumpln 7,
6711 NA EDE-Gld.

AFSCHEID van de REDAKTIE

Door drukke bezigheden elders heeft de heer B. L. Jager zich per 1 januari 1979 teruggetrokken uit de redactie van De Zandloper.

Jarenlang heeft hij zich ingezet om dit blad in elkaar te zetten.

Gaarne willen wij ook vanaf deze plaats een woord van dank tot hem richten voor het vele werk dat hij in de redactie voor zijn rekening heeft genomen.

Redactie.

VERANTWOORDING VOOR GEPUBLICEERDE TEKSTEN

De redactie van De Zandloper is u zeer erkentelijk voor al uw bijdragen in de kopy.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van historische- en technische gegevens blijft echter uitdrukkelijk voorbehouden aan hen, die deze kopy hebben ingezonden.

De redactie kan eveneens geen verantwoording nemen voor het niet vermelden van de bron, etc. bij ingezonden artikelen.

MEDEDELINGEN

De nieuwe STATUTEN van de vereniging liggen in het museum klaar.

Leden die hiervoor belangstelling hebben kunnen gratis een exemplaar af komen halen.

Indien de contributie over 1979 reeds is voldaan kunt u dan tegelijkertijd in het museum uw lidmaatschapskaart in ontvangst nemen.

ATTENTIE !!

Geschiedenis van het cultureel centrum "De Reehorst"

De museum-commissie wil graag beschikken over alle mogelijke informaties welke te maken hebben met de geschiedenis en voorgeschiedenis van het huidige culturele centrum "De Reehorst".

Wie van de lezers kan ons daarbij van dienst zijn?

Uw reacties en inlichtingen gaarne naar de redactie.

BEGRAFENISGEBRUIKEN

Hoewel de titel van dit stukje niet erg opwekkend klinkt, is het toch wel aardig om zij het in het kort en zonder op volledigheid te kunnen bogen, na te gaan hoeveel er in de loop der tijden ook op dit terrein is veranderd.

In vroeger jaren kenden de bewoners van ons dorp elkaar vrijwel allemaal en leefden dan ook volop mee met andermans vreugde en verdriet.

Geen wonder, dat bij een sterfgeval niet alleen de familie, maar de gehele buurt waar de overledene woonde, was betrokken.

Het verscheiden van een medemens werd aan familie en kennissen altijd mondeling meegedeeld, terwijl door het zogenaamde "overluiden" de volgende morgen om klokslag elf uur, de rest van de gemeenschap hiervan in kennis werd gesteld.

De man die het droevige nieuws kwam brengen noemde men de "aanzegger", in Ede in de vooroorlogse jaren veelal in de persoon van de heer K. L. Stoffers.

Deze was in dienst van de eerste Edese begrafenisonderneming welke omstreeks 1910 door de heer Jansen was opgericht.

Stoffers, die voor in de Grotestraat een zaak had in 2e hands meubelen, was door deze functie een bekend figuur geworden in het dorp.

Bijna dertig jaar heeft hij dit werk verricht tot hij op 1 februari 1947 overleed en een ander zijn heengaan moest aankondigen.

Reeds voordat de onderneming van Jansen, gevestigd aan de huidige Not. Fisherstraat, met dit soort werk was begonnen, had ene Berend Schuurman uit de Bergstraat al een dergelijk éénmanszaakje.

Hij was de eerste in ons dorp die tegen een kleine vergoeding de familie en burens wat werk uit handen nam bij een sterfgeval. Voordien was het een zaak die in de eerste plaats de buurt betrof.

In het sterfhuis zelf had de rouw haar intrede gedaan; de tijd stond daar als het ware stil.

De luiken waren gesloten, zodanig dat slechts een kiertje schemerig licht naar binnen drong, de klok werd stilgezet, de spiegel werd met een wit laken afgedekt en foto's, voorzover althans aanwezig, werden verwijderd.

Bij de verdere familieleden werd onmiddellijk na de kennisgeving één luik gesloten als teken van rouw, tot na de begrafenis.

De burenen kwamen in aktie: allereerst zij die direkt rechts en links naast het sterfhuis woonden, maar zonodig ook die van verderop. Ook al stonden zij, wat toen natuurlijk ook voorkwam, op minder goede voet met elkaar, in zulke dagen werden vete's, zij het soms ook tijdelijk, wel terzijde geschoven; burenplicht was heilig!

De begrafenis moest worden geregeld, maar daaraan ging nog het een en ander vooraf.

In de eerste plaats moest de overledene worden "afgelegd", iets waarmee al naar gelang van het geslacht van de overledene, de twee oudste mannen of vrouwen werden belast.

Veelal lag het "doodshemd" al jarenlang opgeborgen in het kabinet. Al gauw wist dan de hele buurt of de overledene een "mooie" dode was of niet.

Vervolgens werd een oudere man aangewezen als "aanzegger". In zijn zondagse pak gekleed moest hij de verdere familie en kennissen van het overlijden in kennis gaan stellen en voorzover zij daarvoor in aanmerking kwamen, uit te nodigen voor de begrafenis.

De aanzegger moest wel beschikken over vrije tijd, want als hij veel adressen had af te werken, zat er wel een dagtaak in.

Immers slechts een enkeling die het droeve bericht aanhoorde op de stoep of aan de achterdeur. Gewoonlijk riep men de aanzegger naar binnen om onder genot van een kop koffie of een borrel wat nadere bijzonderheden te vernemen omtrent het sterfgeval.

Vooraf te weten of de overledene "goed af" zou zijn was van belang en werd van alle kanten overwogen.

Maar tussen deze bedrijven door had de aanzegger nog veel meer op zijn programma.

Hij moest aangifte doen op het gemeentehuis en daarvoor ook nog een getuige meebrengen; de dominee en een ouderling moesten worden bezocht om te vragen de begrafenis te leiden; de timmerman moest worden bezocht om een kist te bestellen. Een eigenaardigheid was dat de aanzegger niet in familierelatie tot de overledene mocht staan.

In de loop van de dag kwam dan de timmerman "opmeten", om daarna met spoed aan het werk te gaan. De volgende avond, in

de schemering bracht hij dan met een knecht de kist en een paar schragen. Door hen werd de dode "gekist", waarna beiden een borrel dronken.

Vervolgens had de aanzegger nog een belangrijke taak; hij moest in de buurt twaalf mannen vragen om zich beschikbaar te stellen als drager. Bij een kind kon met het halve aantal worden volstaan.

Indien de overledene gehuwd was, mochten zich onder de dragers geen vrijgezellen bevinden, wel eventueel weduwnaars. Omgekeerd echter, ook al was de overledene een vrijgezel op hoge leeftijd, dan moesten ook de dragers ongehuwd zijn, maar daarbij wel meerderjarig.

In een dergelijk geval was het wel eens moeilijk om alle dragers te krijgen uit dezelfde buurt en werd een beroep gedaan op mensen die verder weg woonden.

Ook dit verzoek was vrijwel nooit tevergeefs; de burenplicht strekte zich wijd uit.

De buurvrouwen waren belast met de voorbereidingen op de dag van de begrafenis.

Bij de broodmaaltijd mocht alleen wittebrood met kaas worden voorgezet; vleeswaren kwamen dan niet op tafel. Er werd koffie geschonken, maar na afloop ook een borrel.

De naaste familie was inmiddels druk in de weer met het in orde brengen van de rouwkleding. Gelukkig waren de zondagse kleren van de meeste mensen uit die tijd toch al zwart dus dat was voor hen dan geen probleem. Maar bij anderen, met meer wereldser opvattingen, moesten in allerijl verschillende kledingstukken zwart worden geverfd; nieuw kopen was er meestal niet bij.

Rouwdragen was een plicht waaraan streng de hand werd gehouden. Daar bestonden vaste tijden en regels voor.

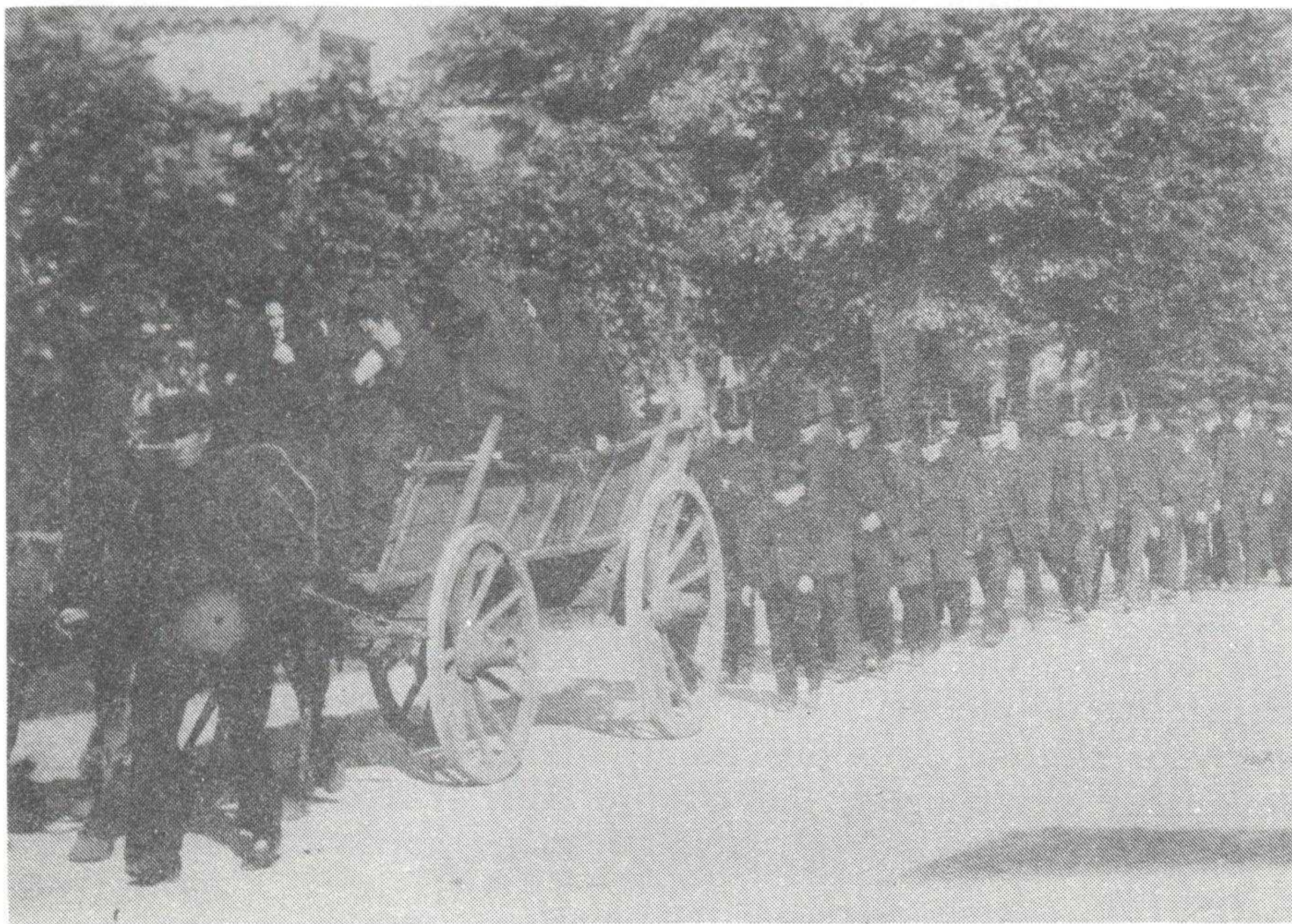
Bij het overlijden van ouders, echtgenoten of kinderen 2 jaar en 12 weken; voor broers en zusters 1 jaar en 6 weken; voor een oom of tante een half jaar en 3 weken en voor neven en nichten 6 weken.

Het was derhalve geen wonder dat vrouwen uit grote familie's waarin uiteraard vaker sterfgevallen voorkwamen, vrijwel hun gehele leven in het zwart gekleed gingen.

De mannen kwamen er door de week beter af; ambachtslieden en andere arbeiders konden moeilijk elke dag met een zwart pak naar hun werk gaan. Zij beperkten zich dan ook tot het

dragen van een zwarte rouwband om de linker arm. Ook de kinderen droegen vaak een dergelijke band, die in later jaren werd vervangen door een zwarte ruit die op de jas werd genaaid.

Bij het vertrek naar het kerkhof als de zware kerkklokken met luiden begonnen, werd de kist op een platte wagen geplaatst. Op elke hoek van de wagen nam dan een treurende buurvrouw plaats.

Een deel van de begrafenisstoet:
de kar met vrouwen en lopend daarachter het manvolk

Aan weerszijden van de wagen liepen gewoonlijk de dragers, dan volgden achter de wagen indien nodig een paar karren voor vrouwen en een enkele man die slecht ter been was. Het mannelijke deel van de famielie en de genodigden, allen met een hoge hoed op, schaarden zich daar twee aan twee achter, in volgorde van de verhouding tot de overledene. De platte wagen en karren werden gelijdelijk aan vervangen door de lijkwagen en volgkoetsen, maar de rij lopende mannen heeft nog vrij lang stand gehouden.

Zo werd op 19 juli 1928 de heer L. Tulp begraven (één der firmanten van de bekende houthandel), een man die van veel betekenis was geweest voor het openbare leven in Ede. Hij was onder meer van 1897 tot 1922 lid van de gemeenteraad. De stoet werd hier bij de begrafenis steeds groter; vanaf het sterfhuis werd eerst gestopt bij de houthandel waar het gezamenlijke personeel zich aansloot; evenlater werd gestopt bij het Militair Tehuis om het bestuur daarvan te laten aansluiten; waarna dit nog werd herhaald bij de Spaarbank en bij de ingang van het kerkhof waar het bestuur van de school met de Bijbel stond opgesteld. Uiteindelijk ging een enorme stoet op weg naar de groeve.

De vrijwillige dragers ontvingen bij terugkomst aan het sterfhuis de onmisbare borrel en als de familie het kon missen, een fooi. Deftige en rijke mensen lieten zich bij een dergelijke gelegenheid niet kennen en beloonden elke drager met een rijksdaalder. Begrijpelijk dat voor een begrafenis in die kringen altijd volop dragers te vinden waren.

Het is nu echter allemaal verleden tijd; nu regelt een begrafenisonderneming alles en omwonenden komen er niet meer aan te pas.

Sterker nog, in een modern flatgebouw kan het voorkomen dat er iemand overlijdt zonder dat de naaste burens er weet van hebben.

Rouwdragen komt nog slechts in enkele kringen voor. Echter met de oude gebruiken is ook veel eerbied voor de dood verloren gegaan.

Zeker, men kan tegenwoordig voor een begrafenis niet meer het gehele verkeer stilleggen; maar zelden is nog te zien dat een wandelaar of wielrijder die toch kennelijk minder haast hebben, stilhoudt als een inwoner van ons dorp op zijn laatste gang diens weg kruist en dat door het even afnemen van hoed of pet een eerbiedige groet wordt gebracht.

H. J. Nijenhuis.

Uit waardering voor onze museum-medewerkers

Er zijn zo vaak mensen
Met bijzondere wensen
OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Dan gaan ze naar 't Museumplein
En vragen of er nog artikelen zijn
OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Ze treffen daar NIJDAM en DIEPEVEEN
Want die...weten als geen één
OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Die zeggen waar je 't vinden kan
(Zij hebben er zelfs een systeem van)
OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Je treft er vaak HENK NIJENHUIS
Die voelt zich daar ook bijzonder thuis
OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Ook komen er jeugdige scholieren
Om wat oude teksten te versieren
OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Kijk, die eerder genoemde museum-mensen
Vervullen, zo mogelijk, al uw wensen
OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Je ziet ze tikken, repareren...
Hoort ze vakkundig confereren
OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Dag in, dag uit zijn zij daar bezig
Alleen op zondag zijn zij afwezig
(denken dan niet ?)
OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Die mensen moeten wij waarderen
En als museum-medewerkers eren
OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Mensenlief, zij doen zoveel, echt waar
Breng voor hen de handen eens op elkaar
voor hun werk

OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Dames en heren ik wil hiermee besluiten
En tot slot nog de wens gaan uiten

OVER EDE's MOOIE HISTORIE :

Mogen wij het nog lang beleven
Dat zij ons hun medewerking geven

OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Misschien is dit gedicht niet zo mooi
Bedenk dan slechts:

Het is maar Johan Plooy
die ook graag iets weet

OVER EDE's MOOIE HISTORIE

Johan Plooy.

HET NOTARIAAT FISCHER.

Hieronder volgen enige impressies van het dorpsgebeuren, waarbij het Notariaat een nogal sterke stempel drukte, hetgeen weer werd gedragen door velen, die ieder op hun beurt met geldzaken te maken kregen, hetzij als hypotheekgever, dan wel als hypotheeknemer.

Tot circa 1910 was er in Ede geen handelsbank; er was ook geen ziekenhuis, geen tandarts of rechtsgeleerde; voor al dit soort zaken moest men naar de "stad" Arnhem.

Geen wonder dat de notaris in eerste instantie de adviseur was in alle beleggingen.

Voor de derde Fischer was het vast een welkome aanvulling in de dorpsvoorzieningen, dat in 1872 de Spaarbank werd opgericht. In het bestuur van deze Spaarbank heeft nadien jarenlang een notaris Fischer een functie vervuld.

In het museum van Oud Ede ligt ter inzage een boekje "Ede en het huis achter de linden", waarin ruime informatie voorkomt over de Fischers en het Fischerhuis.

Bij Koninklijk Besluit van 17 april 1822 werd het aan Jean Charles Fischer, notaris te Lunteren gepermiteerd om zijn residentie te verplaatsen naar Ede (Gelderland).

Reeds in 1818 kocht hij het huis, dat nu bekend is als het Notaris Fischerhuis.

Vooraf was hij tolk Russisch in Amsterdam, want de handel met Rusland was destijds zeer uitgebreid.

Bij het aanvaarden van zijn nieuwkoop in Ede kraste hij met de diamant van zijn ring zijn naam in het Russisch in één der ruiten van de huiskamer.

Bij een grondige restauratie van het Fischerhuis (architectuur van professor Watjes) kwam er juist in die ruit een barst, zeer tot verdriet van de familie en toen daarbij nog een schildersgezel hen meende te moeten troosten met de woorden "ach die ruit was immers helemaal bekrast", brak het onweer pas goed los.

En nu de reden van deze beschrijving:

Onlangs hebben wij een pakketje ontvangen uit Zuid-Afrika, afgezonden door de heer Jan Fischer met als inhoud: -garnizoensfoto's van Ede, een sluitzegel, een hondepenning, etc. Deze samenstellende onderdelen deden weer een vonk overspringen naar het verleden ten aanzien van de vader van deze afzender.

In het bijzonder het slot van de begeleidende brief waarin wordt geschreven: "Vader, vergezeld van zijn keeshond Hansje, waarvan de bijgaande hondepenning aan de halsband hing".

Als onderscheiding werd destijds gesproken over de derde notaris als over de "jonge" notaris.

De "oude" notaris vormde in onze jeugdijaren voor ons een geheel verkeerd beeld van het notariaat omdat hij vaak in diep gepeins verzonken voor het raam van zijn huiskamer stond, getooid met een kalotje en trekkend aan zijn lange Goudse pijp. Bij mooi weer datzelfde beeld, maar dan buiten op het stoepje van veldkeien, afgezet met schakelkettingen, bij de voordeur die was getooid met twee leeuwenkoppen, één voor de klopper en één voor de zware bel die bij elke bezoeker door haar sonore klank al de nodige eerbied opwekte.

In 1911 werd bekend gemaakt dat de "jonge" notaris was benoemd tot notaris. Wat !!!!? Maar dat was hij toch al lang? Ja, maar.....En dan volgde een uitgebreide uiteenzetting

over iets waarvan wij totaal niets snapten, iets van beëdigen want hij wist uiteindelijk alle geheimen van iedereen.

De nieuwe jonge notaris hield van vaste afspraken en regels. Op gezette uren wandelde hij met zijn hond.

Hij schreed door dorpskern of bos; kende "Stompekamp", "Bettekamp" en "Kernhem" tot in de kleinste bijzonderheden en indelingen.

Hij beantwoordde elke groet, ook van ons als jongeren, die daarbij eerbiedig de pet afnamen.

En als hij je aansprak met de woorden: "Hoe heet jij ook al weer?" dan voelde je je zeer vereerd.

Hij doelde dan wel op je voornaam, want de diverse trekken van de families kende hij precies.

De verdere kontakten met de notaris hoorde toe aan de "grote" mensen.

Door de grote uitzichtloosheid op maatschappelijk gebied was er eind vorige - begin deze eeuw een groot verloop door emigratie.

Het was toendertijd in de zomer hele lange dagen werken, maar in de winter geen werk - en dus ook geen inkomsten.

Bij emigratie kon je in de Neder Veluwe altijd een advertentie tegen komen met als kop "Erfhuisgewijze verkoop".

Bij zoiets gezelligs was ook altijd "Jans van Toon" aanwezig en daarbij nog wat van die leutige dorpstypen; ook een aantal serieuzere gegadigden uiteraard.

Ter plekke werd de verkoop gehouden, waarbij soms een raam uit het kozijn moest worden geschroefd om de afslager Tinus Scharrenburg de nodige ruimte te verschaffen.

De wachtende menigte had al eens uitgekeken waar toch wel de notaris bleef. En ja, daar schreed hij nader, vergezeld door de "schrijver, een kittig type die met de inning van de koopgelden "à contant" met opslag uiterst secuur zijn taak vervulde en geen smoesjes om uitstel van betaling aanvaardde.

Aan de andere zijde Tinus, de afslager, goed gebekt en dus slagvaardig bij opmerkingen uit het publiek.

En alhoewel wij ons als kwajongens veilig genoeg voelden in de massa, éénmaal sloeg het noodlot toch toe.

Erfhuis in het Torenstraatje - alles moest weg. Wij zaten als toeschouwers op een belendend afdakje en keken dus van bovenaf toe. Wie biedt er? Vijf cent hoorden wij. Hé, hoor je

dat, gebod mijn vriendje Niek, : bie j ok! "Een dubbeltje", brulde ik. Ik wist uiteraard in het geheel niet waarover het op dat moment ging. Niemand meer? Eenmaal, andermaal, en het vonnis "Verkocht!" Aan wie? Vanaf dat afdak kon je alleen naar beneden komen temidden van het publiek en daar stond ik dan bij een grijnzende Tinus, een ernstige notaris en een vol verwachting zijnde schrijver. Uiteraard waren mijn zakken geheel leeg. Oh, vrouw Schut van de watertorenwachter, nog steeds sta je hoog bij mij genoteerd, want uit haar rokkenplooien toverde zij voor mij een dubbeltje "ter leen". Maar ik moest de lijdensweg tot het einde doorlopen, want toen ik het dubbeltje had betaald zei de notaris met een verscholen lach: "En nou ik nog". "Ik nog", stamelde ik.

"Ja, 10 % opslag, weet jij niet hoeveel dat is?"

En nogmaals kwam er uit de rokkenplooien van vrouw Schut één hele cent.

Onder een daverend gelach van het publiek werd mij mijn koop overhandigd "een nachtspiegel met een scheerbakje".

En thuis? "D'r uit dermee- in 't asgat" (vuilophaaldienst was toen nog een onbekend begrip!).

Door deze afgang gunde ik de notaris op een later tijdstip dan ook van ganser harte zijn nederlaag.

Dat ging zo.

De armenhuizen aan de toenmalige Bospoortstraat waren gesloopt en de dakpannen, slieten en gebikte stenen werden "erfhuishuizen" verkocht.

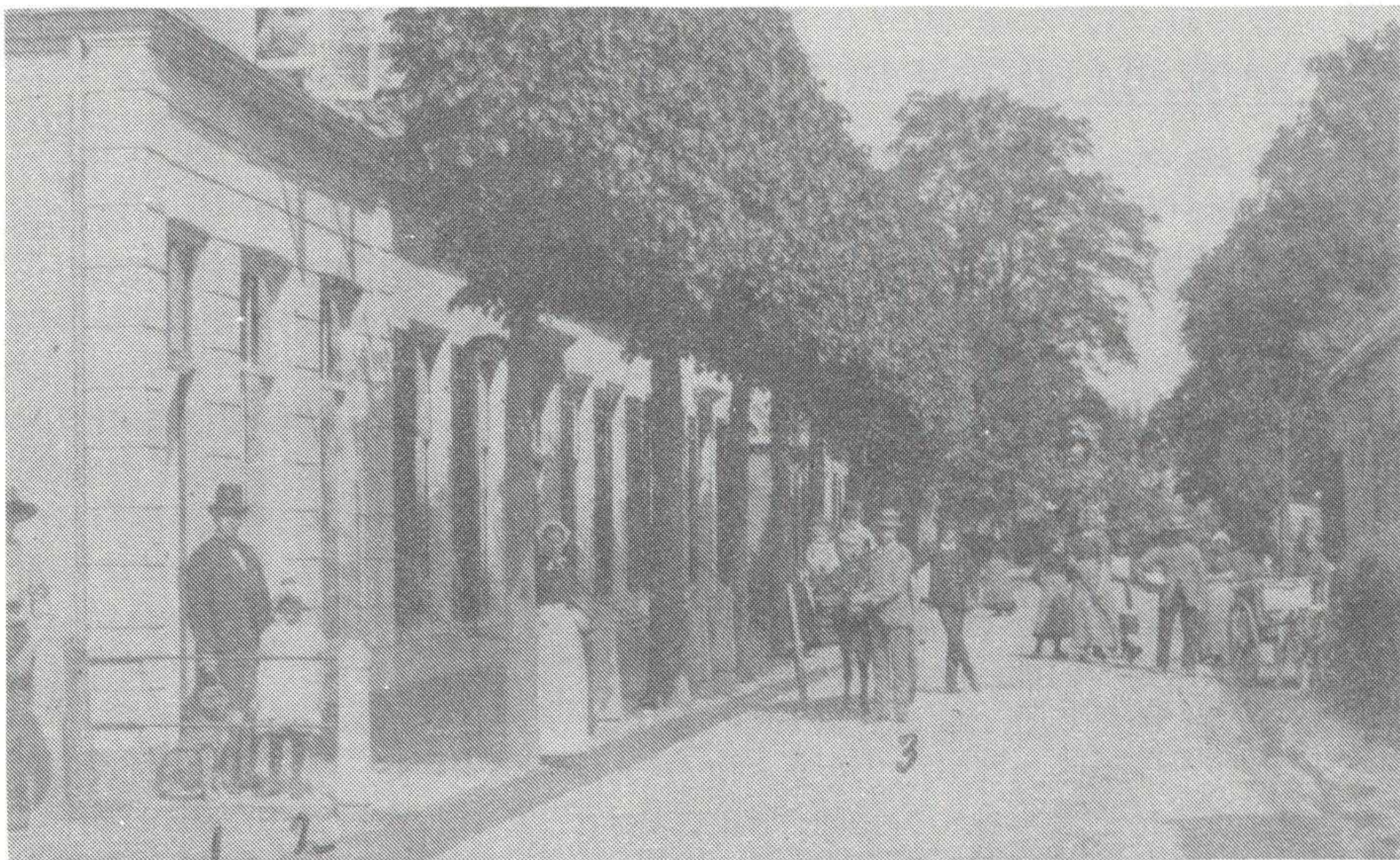
Afslager Tinus nodigde tot het doen van een eerste bod. Een stem uit de massa riep "Denk aan de wandluuzen".

Wel veel gelach en rumoer, maar geen bod. De notaris begaf zich onder het publiek, ondervroeg diverse aanwezigen, maar niemand wist iets. Dit was weer een stukje solidariteit van het volk onder elkaar.

Ook wij zeiden niets, want we hadden de krakende stem van Gaart Eijlander goed herkend.

Maar de verkoping ging in dit geval niet door. Alles werd afgevoerd naar een terreintje bovenaan de Kleefseweg; succesievelijk verdween daar alles en kreeg uiteindelijk toch wel zijn bestemming, al was het op deze wijze "zonder kosten".

Ook Tinus, de afslager legde het een keer af tegen de snedigheid van het publiek.

Het Notaris Fischerhuis, anno 1892

W.F.J. Fischer Sr (1) met Lien (2) en Anton (3)

Een harmonium kwam onder de hamer. Bij het bereiken van twaalf gulden stopte het bieden en dus: eenmaal, andermaal en verkocht! De koper bleek echter niet voldoende contanten bij zich te hebben. "Heb je een borg?" vroeg Tinus. De koper keek rond, zag een bekende en riep: Wil je effe borg voor mij worde?" "Nei", hoorden wij roepen, "Dat mag ik nie van de vrouw". Een daverend lachsalvo van het publiek overstemde Tinus zijn vergeefse pogingen om tot een serieuze afhandeling van de verkoop te komen. Onze kennis op sexueel gebied was ook weer wat uitgebreid; in de volksmond bleek namelijk dat een borg hetzelfde was als een gecastreerd mannelijk varken. Naar onze smaak was Tinus nu eindelijk ook eens voor schut gezet.

En zo laveerden wij als jeugd tussen de klippen van onze eenvoudige dorpsmaatschappij, zeer op onze hoede voor de grote mensen die toch altijd gelijk hadden en die zich ook wel geroepen voelden om onze escapades te melden bij onze ouders. Maar ons respect bleef bij dit alles toch wel voor de alleswetende, waardige en vriendelijke notaris W.F.J. Fischer, die zich naast zijn notarisschap tevens belangeloos inzette voor onze dorpsgemeenschap en daarbij anderen stimuleerde.

HET MUSEUM "OUD-EDE" vanaf 1945

Zoals u in de vorige Zandloper al is toegezegd, gaan we u nu iets vertellen over het museum vanaf 1945 tot ongeveer 1975.

We waren gebleven bij de heren Dijkstra en Talma, die zich enorm hebben ingespannen om het museum weer op gang te brengen.

Eerst moeten we echter melding maken van een droevig feit. In december 1946 kreeg Oud-Ede een grote slag te verwerken toen haar voorzitter, de heer Fischer kwam te overlijden. De vereniging en dus ook het museum is aan hem zeer veel verschuldigd. Hij was de eerste voorzitter en een groot stimulator voor velen. Dat zijn naam in Ede een begrip is, blijkt wel uit het feit dat de Notaris Fischerstraat naar hem is vernoemd.

De heer Fischer wordt opgevolgd door de heer Buisman. Begin 1947 begint men te spreken over een verder herstel van de oude boerderij en het bakhuis. Wie zou dat echter betalen? Van huisvesting en van de evacuatiecommissie had men nul op rekest gekregen; dan dus maar naar de gemeente om subsidie. Volgens de toenmalige burgemeester van Ede, de heer Boot, had de vereniging te weinig leden en daarmee te weinig inkomen, zodat hij de subsidieaanvraag niet kon verdedigen, alhoewel hij het streven van de vereniging zeer toejuichte. Vanaf dat moment was Oud-Ede niet meer een vereniging alleen voor de elite, maar ook voor de gewonere man; er werd een actie gevoerd om meer leden te krijgen, hetgeen goed is gelukt.

Na veel overleg met de gemeente over het herstel van boerderij en bakhuis, is men er met heel veel moeite in geslaagd om de gebouwtjes aan de Driehoek te laten voortbestaan. Er was namelijk al gesproken over het verplaatsen van het geheel. Zelfs grondaankoop in de buurt van het Openlucht-theater is ter sprake geweest.

Maar de al eeuwen oude buurt Ede-Veldhuizen kon niet langer verdragen dat er met Oud-Ede zo werd gesold. De buurt stelde voor herstel een bedrag van f 1000,- beschikbaar. En als er één schaap over de dam is.....

De buurt had echter één voorwaarde aan de schenking verbonden. Het bedrag zou pas ter beschikking zijn als de vereniging

in staat bleek om samen met eventuele andere toezeggingen en bijdragen het geheel te herstellen. De toezegging van de buurt zou geldig blijven tot de Buurtspraak van 1952.

Nu kon ook de gemeente niet meer achterblijven en men slaggde er in de buurt Ede-Veldhuizen niet teleur te stellen. U begrijpt dat er in die tijd van aanbod en start van herstel heel veel aan de vergadertafels is gewerkt.

Architekt Dekker werd benaderd en deze maakte belangeloos een begroting. De totale restauratie zou circa f 2200,- gaan kosten. Het dak moest worden vernieuwd, nieuwe panlatten, reparatie van de zolder, het geheel moest worden geschilderd. Van de gemeente kon men hout gaan aankopen en nu verschillende dingen bekend zijn geworden, kan men verder gaan werken.

Rietdekker Burgers wordt gevraagd naar de kosten van de dakreparatie. Met spoorriet is het goedkoper, wel niet zo warm, maar bewoond wordt het gebouwtje toch niet. Het totaal moet f 720,- gaan kosten en aangezien dit zeker f 500,- meevalt wordt op 3 maart 1952 met de rietdekkerswerkzaamheden begonnen.

De gemeentebeambte de heer Burgers, welke naast het boerderijtje woont wordt aangezocht om de verzorging voor het huis op zich te nemen.

Van mej. v.d. Craats neemt hij de sleutels in ontvangst. De herstel-werkzaamheden verlopen vlot en al het benodigde geld komt binnen.

In aanwezigheid van 28 belangstellenden kan de vereniging op zaterdag 23 juli 1952 het museum aan de Driehoek weer openen.

De heer Burgers die samen met zijn vrouw het boerderijtje verzorgd doet dit tot uiterste tevredenheid van het bestuur. Alhoewel het begeleiden van bezoekers (bij meer dan 5 bezoekers tegelijkertijd) voor de rondleiders meer een bezoe-king was, heeft de heer Burgers in september van hetzelfde jaar al een entree-bedrag van f 30,- ontvangen.

Voor zijn vele werkzaamheden mag de heer Burgers dit bedrag zelf houden terwijl later wordt vastgesteld dat hij een vast honorarium van f 20,- per maand zal ontvangen.

Om meer bekendheid te verkrijgen laat men 2000 folders drukken met een goede tekst en een foto van het interieur. Maar men moet ook meer nieuwe leden krijgen. In 1953 be-

droeg het ledenaantal slechts 53 terwijl het aantal bezoekers in dat jaar 200 bedroeg.

Met de nieuwe folders en met publicaties in de krant hoopt men dat ledental en bezoekersaantal zal stijgen.

Door gebrek aan ruimte kan dit hoofdstuk niet volledig worden geplaatst. In de eerstvolgende Zandloper zullen wij dit verhaal van de heer Diepeveen verder afdrukken.

(red.)

NIEUWE LEDEN

Berg, L vd
Bont-Schoeman, Mv MH de
Goedhart, W
Jansen, S
Plantagie, J
Pool, J
Seinhorst-Spits, Mv JW
Valkenburg, J
Verhage, WL
Verhage, WL

Wagenaarln 3, Ede
Brinkwg 2, Ede
Molenstr 53, Ede
Mendelln 14, Bennekom
Otterlosewg 40, Ede
Anna v Burenln 3, Ede
Middelbergln 1, Ede
Proosdijerveldwg 9, Ede
Buurtmeesterwg 15, Ede
Jul. v Stolbergln 15, Ede

LEDENWERVINGS-CAMPAGNE

De vereniging "Oud-Ede" bestaat al ruim 50 jaar. De vereniging wil actief zijn in het via woord en beeld uitdragen en uitdiepen van de geschiedenis van Ede en van de aldaar uitgeoefende oude ambachten.

Eén van de komende activiteiten van het bestuur zal bestaan uit een groots opgezette ledenwerving.

Momenteel telt de vereniging rond de 500 leden, maar daar kunnen er nog veel en veel meer bij.

Een groeiend ledental is namelijk ook een stimulans voor ons werk.

De minimale contributie van f 15,- per jaar is toch geen bezwaar om lid te worden en daarbij op vertoon van uw lidmaatschapskaart met uw gezin gratis ons museum te kunnen bezoeken.

ALLES VOOR DE DOE-HET-ZELVER

* Hout

* Board

* Triplex

* Schroten

* Wandplaten

* Deuren

* Draadmateriaal

* Keukens

* Kasten

* Gereedschap

* IJzerwaren

* Verf (vervetal.)

* Schildersgereedschap

* Wandweefsel

* Schuimvinyl

* Rambe assortiment

* Autolakken

* Beitsen, lakken, lijmen enz. enz.

Dit alles natuurlijk bij

DOE-HET-ZELF MARKT

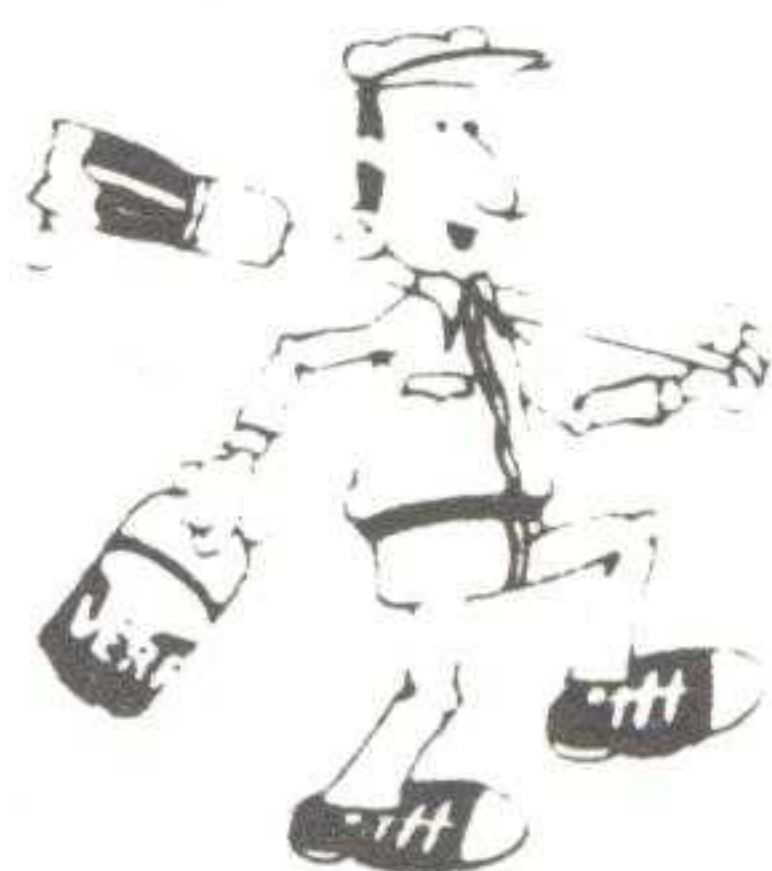
ELBERT JANSEN V/H DE NOOY

KOLKAKKERWEG 65-67

EDE TELF. 08380-11680

* Wij geven U een
deskundig advies

* Bezorgen
gratis

DE SPAARBANK VOOR EDE
ANNO 1872 BONDSSPAARBANK

De oudste financiële instelling in Ede,
die ondanks haar leeftijd met jeugdig élan
actief blijft met een aan vandaag aangepaste
dienstenpakket ook voor U!

'n Bondsspaarbank, moderne gezinsbank voor
alle bankzaken en verzekeringen.

Reeds sedert 1872 de vertrouwensinstelling van
vele duizenden spaarders.

Hoofdkantoor Telefoonweg hoek Maandereind.

Vijf kantoren in Ede.

Tien kantoren in de gemeente.

Telefoon 19020

Giro 821000

